

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1982/549

KARAR NO : 1983/688

**ÖZET:** Başvurusu üzerine Uyuşmazlık Mahkemesince görevli yargı yeri belirlendikten sonra yeniden görevsizlik kararı verilmesi halinde bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığı hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Cevdet Özbay ve arkadaşları

O L A Y : 6.9.1979 günü sanıkların siyasal görüş ayrılığı nedeniyle si-

lahlı çatışmaya giriştikleri ve olaya güvenlik kuvvetlerince elkonulması üzerine si-  
lahlı mukavemette buldukları iddiasıyla 6136 sayılı Yasa'nın 13. ve TCK.nun 448.,  
62., 258/1-3. maddeleri gereğince cezalandırılmaları istemiyle Karabük Sorgu Hakimli-  
ğince haklarında son soruşturmanın açılmasına karar verilmiştir.

Karabük Ağır Ceza Mahkemesi; 1.7.1980 gününde, 1980/78-83 sayı ile; su-  
çun, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylardan bulunduğu görüşü ile görevsizlik kara-  
rı vermiştir.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi; 11.2.1982 gü-  
nünde, 1980/1425 sayı ile; Zonguldak ilinde sıkıyönetim ilân edilmiş adli yönden Gölcük  
Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'ne bağlanmış olduğu gerekçe-  
si ile yetkisizlik kararı vermiştir.

Gölcük-Kocaeli Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi; 24.6.  
1981 gününde, 1981/315 sayı ile; suçun, sıkıyönetim ilânından önce işlendiği ve aske-  
ri mahkemelerin el koyduğu suçlarla irtibatlı bulunmadığından görevli yargı yerinin  
belirlenmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne  
başvurulmasına karar vermiş, bu karar üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü 17.5.  
1982 gününde, esas 1981/864, karar 1982/222 sayı ile; "Sanıklara atılı suç siyasal gö-  
rüş ayrılığından kaynaklanmış olmakla sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara iliş-  
kindir. Hernekadar suç, sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlenmiş ise de; sa-  
niklardan Nihat Bozkurt'un Karabük Ülkücü Derneği ikinci başkanı olduğu ve bir bölüm  
sanıklarında aynı görüşü paylaştıkları dosya kapsamından anlaşılmaktadır. Ülkücü Der-  
neklerinin MHP ile ilişkili olduğu bilindiğinden 1402 sayılı Yasa'ya 2310 sayılı Yas  
ile eklenen ek-1. madde hükmüne göre yer ve zaman kaydına bakılmaksızın davanın Ask  
ri Yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Bu gedenle Gölcük-Kocaeli Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mah-  
kemesinin başvurusunun reddine karar verilmesi" biçiminde kesin olarak çözüme bağla-  
mıştır.

...../.....

Gölcük Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi; başvuru kararının henüz gelmediği görüşü ile 14.4.1982 gününde, esas 1981/315, karar 1982/300 sayılı ile; suçun, sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlendiği ve görülmekte olan başka davalarla irtibatının bulunmadığı görüşü ile yeniden görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuş ve görev uyumsuzluğunun çözümü için dava dosyası Gölcük Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 7.7.1982 günlü, 1982/1025 sayılı yazaları ile gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Ali Suat Erkoç, Mustafa Aksoy, Necati Karakış, Osman Kayacan ve A. Vahap Özaslan'ın katılmaları ile yaptığı 12.12.1983 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim Fikret Erem'in raporu ile dosyadaki belgeler, okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoglu'nun Askeri Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Adli Yargının görevsizlik kararını alan Gölcük Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurmuş ve mahkememiz ceza bölümünce 17.5.1982 gününde, esas 1981/864, karar 1982/222 sayılı kararı ile askeri yargı yerinin başvurusunun reddine karar vererek uyumsuzluğu kesin olarak çözüme bağlanmış bu defa aynı askeri yargı yerinin 14.4.1982 gününde, esas 1981/315, karar 1982/300 sayılı ile; yeniden görevsizlik kararı vermek nedeniyle olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuş ise de; bir yargı merciinin Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurduktan sonra yüksek mahkemenin bu konudaki kararına uyması yasa buyruğu olduğu bilinen bir gerçektir.

Çünkü Anayasa'nın 158. ve 2247 sayılı Yasa'nın 1. maddesinde yer alan hükümler, aynı yasanın 20. ve 28. maddelerindeki hükümler Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarını niteliğine ve bağlayıcılığına sınırlamakta ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bir danışma kurulu olmayıp bir yüksek mahkeme ve yargısal karar veren bir kuruluş olduğunu vurgulanmaktadır.

Yasa koyucununun 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesini düzenlemekle güttüğü amaç olumsuz görev uyumsuzluğu çıkarma yerine ondan daha çabuk ve hızlı işleyen ve sonuca götüren bir başvurma yolu oluşturarak görev sorununu biran önce çözümlenmesini sağlamaktır. Bir yargı yerinin verdiği görevsizlik kararı üzerine dava dosyası önüne gelen mahkemenin görev açısından durumu değerlendirilerek, takdir yetkisini kullanır

görevsizlik kararı vermesi halinde kendisi bu kararı kaldırma yetkisine nasıl sahip de-  
ğilse, 19. maddede uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar verdikten son-  
ra başvuran mahkemenin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bu konudaki kararını beklemesinin yasa  
buyruğu olduğundan kuşkuya ve duraksamaya yer bulunmamaktadır.

Gerçi görev konusunu kamu düzenliğine ilişkinliği nedeniyle yargılamanın  
her evresinde gözönünde bulundurulması Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kara-  
rından sonra dahi görev konusunu düzenleyen yasa değişiklikleri olmuşsa yargı mercii-  
lerinin (aksine bir hüküm konuşmuşsa) bu değişikliği gözönünde tutmaları doğaldır. An-  
cak bu aşamada görev konusuna ilişkin esas değişikliklerine ilişkin değerlendirme yap-  
mak uyuşmazlık konusu dava elinde bulunan yargı mercisine ait olmak gerekir. Nitekim  
sıkıyönetim askeri mahkemesinin başvurusunun reddine karar verilerek askeri yargı yeri  
ni görevli kılan Uyuşmazlık Mahkemesi kararı 1402 sayılı Yasa'da 2300 sayılı yasa ile  
yapılan ve yürürlükte olan değişiklik gözönünde tutularak verilmiştir.

Bu durumda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce görevli yargı yeri daha önce belirlen-  
miş olduğundan görev konusunda yeniden bir karar verilmesine yer bulunmamaktadır.

**SONUÇ:** Ölçük Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin 2247  
sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca 24.6.1981 günü, 1981/315 esas sayılı başvurusu  
üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nün 17.5.1982 günlü, esas 1981/864, karar  
1982/222 sayılı kararı ile 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasası'nın 2310 sayılı Yasa ile ek-  
lenen ek-1. maddesi nazarı itibare alınarak davaya askeri yargı yerinde bakılması gerekti-  
ği şeklinde görevli yargı mercii belirtildiğine göre, bu konuda yeniden karar veril-  
mesine yer olmadığına ve ancak Ölçük Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mah-  
kemesi'nde yasa ve yonteme aykırı olarak verilen 14.4.1982 günlü, Esas 1981/315, karar  
1982/300 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 12.12.1983 gününde kesin olarak  
oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Ali Suat Erkoç

Üye

Mustafa Aksoy

Üye

Necati Karakiş

Üye

Osman Kayaçan

Üye

A. Vahap Özala